

RÁDIÓS GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

ELNÖK: BR. PRÓNAY GYÖRGY DR.
HELYETTES ELNÖK: TÓTH JENŐ DR.

TAGOK:

BUDAY BARNA SZTANKOVICS JÁNOS
MÉMETH JENŐ WELLMANN OSZKÁR DR.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

CZVETKOVITS FERENC DR.

SEGÉDSZERKESZTŐ:

SUHAYDA TIBOR

SZERKESZTŐSÉG:

BUDAPEST, V., KOSSUTH LAJOS-TÉR 11. SZ., II. 202.

32. FÜZET

MANGALICATENYÉSZTÉSÜNK FEJLESZTÉSÉNEK ESZKÖZEI

ÍRTA:

DR. RÁCZ MIHÁLY

M. KIR. GAZDASÁGI AKADEMIAI R. TANÁR.

OLVASD EL, ŐRIZD MEG ÉS GYŪJTSD KÖNYVTÁRBA!

Mangalicatenyésztésünk fejlesztésének eszközei.

Írta: **Dr. Rácz Mihály** m. kir. gazdasági akadémiai r. tanár.

Minden olyan téma, amely mezőgazdasági termelésünk kérdéseivel foglalkozik, általános érdeklődésre tarthat számot. Érdekli a termelőt, aki jobbat és olcsóbban akar termelni, mint eddig, de nem kevésbé érdekli a fogyasztót is, aki a mezőgazdasági fejlődés eredményeit a maga részére is hasznosítani akarja.

Tudom azt, hogy igen sokan vannak, akiket a termelés helyett az értékesítés problémái érdekelnének inkább, mert hiszen a legjobb igyekezet, a legkiválóbb termelési eredmények is mit sem érnek megfelelő értékesítési lehetőségek nélkül. Ezt igazolják a katasztrofálisan alacsony állatárak, amelyek a mezőgazdaságba befektetett óriási állattőkének legalább egy 30—40%-os devalválását mutatják ma, emellett szólnak a kivitelnek szinte leküzdhetetlen nehézségei és annak folyamányaképen azok a hatalmas veszteségek, amelyek különösen húzóiparunkat az utolsó esztendőkből érték és amely körülmények állattenyésztésünk fejlődését komolyan veszélyeztetik.

Az állatok és az állati termékek magas termelési költségei és alacsony értékesítési viszonyai tesznek újabban divatossá olyan — véleményem szerint — végzetes eredményekkel járható jelszavakat, hogy egész mezőgazdasági termelésünk irányát a külterjesség felé fordítsuk, hogy a növénytermelés és az állattenyésztés helyes arányának a megbontásával, a termelési költségek lehető csökkentésével, a szemtermelést forszírozzuk állattenyésztésünk rovására.

Az ilyen jelszavakat hangoztatók elfelejtik, hogy az állattenyésztés visszafejlesztése közvetlen kapcsolatban van növénytermelésünk visszafejlesztésével, átlagterméseink csökkenésével is, mert hiszen elegendő állat nélkül *csak traktorral és csak műtrágyával* szántóföldjeink helyes trágyamérlegét fenntartani, termésátlagainkat fokozni nem tudjuk.

Szerencse ezért, hogy az ilyen beteges jelszavak erőre kapni nem tudnak nálunk, ellenben lassan, de biztosan kezd tét hódítani az az egyedüli helyes belátás, hogy az állattenyésztésből előállható kockázat csökkentésére és a minél nagyobb haszon biztosítására csak egy helyes mód kínálkozik: *olcsón és kitűnő, versenyképes minőségben termelni.*

Az első pillanatban talán ellentmondás látszik abban a kijelentésben, hogy „olcsót és kitűnőt”, de ha e tárgyra vonatkozó további fejtegetéseimet is mérlegeljük, rájövünk arra, hogy így áll a dolog.

Azok a tudományos és gyakorlati megfigyelések ugyanis, amelyek az állattenyésztés legkülönbözőbb ágaiban tétettek, azt igazolják, hogy még az ugyanabba a fajta tartozó, ugyanolyan korú és ugyanolyan irányban hasznosító állatok termelése között is óriási különbségek vannak, *egyéni jó, vagy egyéni rossz tulajdonságok ezek, amelyek legtöbbször öröklékenyek is.* Néhány példa jobban megvilágítja e kérdést.

Nem mondok újat, amikor közlöm, hogy hazai pirostarka teheneink tejelékenysége között igen nagy eltérések mutatkoznak. Vannak, amelyek egy tejelési időszak alatt 1400—1500 litert, mások 3000—4000 litert adnak. Habár a 4000 liter tejet adó tehen természetesen több és jobb takarmányt igényel, mint az 1500 literes, mégis egészen biztos, hogy a bő fejőstehén 1 liter tejet kevesebb takarmányból, tehát olcsóbban termel, mint a rossz fejős és pedig annál kisebb lesz egy liter tej termelési költsége, minél kitűnőbb az illető egyed.

Eme igazság mellett az is tény, hogy még az ugyanolyan tejelékenyséű, tehát például egyformán 3000 literes tehenek közül is, az egyik kevesebb, a másik több takarmányból termeli ki ugyanazt a tejmennyiséget, mert — mint mondani szokás — jobban értékesíti a takarmányt.

Világos tehát, hogy valamely tehenészetben a tejtermelés költségeit annál inkább csökkenthetjük, minél jobb fejős és minél jobb takarmányértékesítő egyedeket állítunk be abba. Németországnak, Hollandiának, Dániának, Svédországnak és más országoknak is, azok a társadalmi alapon megszervezett nagyszerű intézményeik, amelyeket „tejellenőrző egyesületek” néven ismerünk, ebben az értelemben dolgoznak. Teljesen azonos elvek szerint működnek a mi tejellenőrző egyesületeink is, melyek földművelési kormányunk hathatós támogatásával, a háború óta eltelt rövid néhány esztendő alatt is igen jelentékeny eredményeket tudnak felmutatni. *Igaz tehát, hogy ezek a szervezetek a jobb, több és mégis olcsóbb termelést szolgálják.*

Legyen szabad egy másik példát is felhoznom álláspontom igazolására.

Közismert dolog, hogy valamely juhalkában épen ilyen vagy talán még nagyobb különbségek lehetnek az egyes egyedek között, amely körülmény az egyes állatok által termelt javaknak, nevezetesen a gyapjúnak, tejnek és húsnak az előállítási költségeire lényeges befolyást gyakorol.

Ugyanazon évjáratú falkában vannak apróbb és nagytestű állatok, vannak olyanok, amelyek alacsony és amelyek magas, amelyek ritka és amelyek tömött, amelyek kevés, például 2.5 kg. és amelyek sok, például 5 kg. gyapjút termelnek. A falka egyedei teljesen egyforma takarmányozásban részesülnek és mégis az egyik talán 100%-kal termel többet, mint a másik s ezért termelvényének, például gyapjának az előállítási ára éppen feleannyiba kerül, mint a másiknak. Az ilyen jó egyedek kellő jövedelmet biztosítanak gazdájuknak, de a gyenge termelésűek a jövedelmet lenyomják, esetleg az egész falkára nézve veszteségessé teszik. Nem indokolt-e tehát, ha a juhtenyésztő gazda gyengén termelő állatait kiselejtezi, hogy a jók után szaporítsa el állományát, hogy jobbat és mégis aránylag olcsóbban termeljen?

Amikor mangalicatenyésztésünk fejlesztésének az eszközeit válogatjuk, az a célunk, hogy ezt az egyébként nagyszerű fajtát az eddiginél is jobbá, nemesebbé, hízekonyabbá, szaporábbá, a takarmányt jobban kihasználóvá, a betegségekkel szemben jobban ellenállóvá tegyük, végeredményében azért, hogy a termelési költségeket csökkentsük és hogy ezzel a speciális zsírfajtánkkal — minőségi szempontból — mindig versenyen felül állhassunk a külföldi piacokon.

Amint az eddig felhozott néhány példával beigazolvva látjuk azt, hogy igenis, úgy szarvasmarha-, mint juhtenyésztésünkben rendszeres tenyésztői munkával értékes eredményeket tudunk elérni, úgy azonnal látni fogjuk azt is, hogy ennek az akár magán-, akár társadalmi úton

megszervezett tenyésztői munkának a sertéstenyésztés terén is nagy jelentősége van.

Az állattenyésztés különböző ágai közül éppen a sertéstenyésztés van a mezőgazdaság többi ágával a legbensőbb kapcsolatban. Oka ennek egyrészt az, hogy nagyobbára búza- és tengeritermő ország vagyunk és tengeritermésünk javarészt sertéstenyésztésünk útján értékesítjük. Sertéshízlalóiparunk világhírű, primára érett fiatal zsír-sertésünk világmárka és bár az utolsó esztendő kiviteli statisztikája szomorúan nyilatkozik is meg az ezidőszerinti alacsony sertésárakban és bár a német sertés megjelenése a bécsi piacon különösen szomorú jelenség, *mégis egészen bizonyos, hogy a prima magyar uradalmi mangalicát senki és semmitem pótolja és hogy e téren mindig versenytárs nélkül fogunk állani, ha kihasználjuk azokat a tenyésztési lehetőségeket, amelyekkel ezt az anyagunkat legjobbra, de egyszersmind a termelést olcsóbbá tehetjük.*

Sertéstenyésztésünknek a mezőgazdasággal való előbb említett benső kapcsolata társadalmi és közéleti alapon is értelmezhető. Alig van olyan kisember, zsellér, mezőgazdasági cseléd vagy munkás, aki a maga 1—2 malackáját fel ne hízlalná, hogy évi zsírozóját részben vagy egészben előállítsa. Népelemezési és így társadalmi szempontból is óriási jelentőségű, hogy a kisember kezén levő anyag is megjavíttassék, hogy ő maga is több és értékeesebb anyagot állítson elő.

Sertésállományunk a háború előtti kerekén 6·5 millió darabbal szemben ezidőszerint 2·6—2·7 millió darabra tehető. A fajtamegoszlás szempontjából talán nem érdektelen megemlítenem, hogy ennek az állománynak csupán 7—8%-át teszik ki a különböző angol és más egyéb hússertésfajtákba tartozó állatok. Ezeket a hússertéseket tudvalevőleg nem szokták zsírra kihízlalni — csupán a tenyésztésből kimustrált idős állatokat —, hanem fiatalon, mint 60—80—100 kg-os sonkamalacok kerülnek piacra.

Van tehát kb. 2·5 millió darabot kitevő mangalicaállományunk, amelyet minőségben, termelőképességben tovább javítani elsőrendű közgazdasági érdekünk.

Közismert dolog, hogy mangalicaállományunk távolról sem egyöntetű. Az anyag elsősorban két főcsoportra osztható. Van ú. n. *uradalmi vagy falkás disznók*, amelyet — mint neve is mutatja — nagyobb gazdaságainkban nagyobb számban tartanak, amelynél már az egyszeri szaporulat is kisebb-nagyobb, hízlalásra alkalmas falkát tesz ki, szemben az ú. n. *szedett sertéssel*, amely alatt a kisember 1—2 kocája, illetve annak szaporulata értendő és amelyet összeszednek, összeállítanak egy falkába, akár soványan — hízlalási célra, akár kövéren — a jobb értékesítés végett.

Az ú. n. falkás mangalica kétségtelenül értékeesebb anyag a szedett disznónál, hiszen a falkában egykorú, tehát azonos, a testnagyságra, a felnevelés módjára, a különböző betegségek kiállítására, például a vérségre és más egyéb tulajdonságokra nézve egyforma állatok vannak, amelyek a hízlalás szempontjából jobb, egyöntetűbb anyagot szolgáltatnak és amely körülmény, azoknak piaci árában is mindig kifejezésre jut.

A szedett falkában különböző korú, tehát elütő fejlettségű, különböző viszonyok között nevelt, tehát a takarmányt sem egyformán értékesítő állatok vannak, amelyek ezért a hízlalás szempontjából is kevésbé értékesek.

Ott, ahol rendszeres falkás tenyésztés folyik, a kocák fialtatása meghatározott időben, rendszeres fialtató helyeken történik, a hasas és a szoptató kocák takarmányozása, továbbá a malacok felnevelése kevesebb kívánni valót hagy maga után. A kocákat 3—4 évenként rendszeresen mustrálják, a kanok megválasztására, továbbá búgatás alkalmával a kan, koca számarányára (8—10 kocára 1 kant számítván) elegendő súlyt vetnek. Főleg ezek az okai annak, hogy a falkás disznó — egyenletessége mellett — ugyanarra a korra nagyobb, szálasabb, jobban kinőtt, erősebb csontozattal bír, mint a kisember sertése, amely utóbbi egy éves — $\frac{5}{4}$ éves korban 40—45 kg.-os, szemben a falkás disznó 60—70 kg.-os súlyával. Persze, hogy a kicsi, vékony lábú, fejlődésben többé-kevésbé visszamaradt süldő nem hizlalható ki teljesen, mert ha a 100—120 kg.-os súlyt eléri s különösen, ha a hideg idő beáll, étvágyát hamar elveszti, nem hízik tovább, gyenge lábai nem bírják a nagy súlyt, sokszor le is zsugorodik és így félig, vagy legfeljebb $\frac{3}{4}$ részben hizottan kerül leszúrásra, szemben a fiatalon jól kinőtt, erőcsontú süldővel, amelyet párban 350—360 kg.-ra is kihízalnak és amely ily módon sokkal több és értékesebb anyagot, mint mondani szokás fehér árút, zsírt, szalonnát szolgáltat.

Pedig tekintettel arra, hogy sertésanyagunk túlnyomó része a kisember kezén van, úgy társadalmi, mint közgazdasági szempontból különös érdekünk fűződik ahhoz, hogy a tőle piacra kerülő, vagy az általa elhasznált sertésanyag a mainál értékesebb, így elsősorban szaporább, amellet nagyobb testű, tömegesebb és jobban kihízalható legyen.

Ennek azonban a legelső feltétele a hasas és szoptató kocák és a malacok jobb takarmányozása. Tisztában kell lennünk elsősorban azzal, hogyha igazán jól fejlett, nagytestű, jó csontú állatokat akarunk nevelni, akkor a malacokat legalább 6—8 hónapos korukig jól kell tartanunk, továbbá, hogy nemcsak a burgonya és a tengeri a sertés egyedüli takarmánya, hanem hogy különösen süldőkorban a fehérjékben gazdagabb abrakfélétet rendkívül meghálálják. Ilyen abrakok a gabonafélék, továbbá a borsó, a lóbab, a bükköny, a malomipari melléktermékek, továbbá az olajpogácsák is. Különösen fontos, hogy a malacok és a süldők mészs- és foszforszükséglete is bőven kielégítették.

Sohase volna szabad elfelejteni, hogy amit fiatal korban a takarmányozással elmulasztottunk, azt soha többet pótolni nem tudjuk. A vékonycsontú, vékonydongájú süldőkből rossz anyák, rossz hízők lesznek, könnyebben megbetegszenek és hamarabb kerülnek kimustrálásra is.

A fiatalkori jó tartáson kívül különösen fontos, hogy tenyészanyagot mindig attól a kocától neveljünk, amelynek a legtöbb és legszebb malacai vannak. Lehet, hogy ez néha ellentmondásnak fog látszani, mert a legszebb kocasüldők éppen a legszaporátlanabb alomból, fészekből származhattak. De mert a szaporátlanág éppen úgy mint a szaporaság, öröklődő tulajdonság is igen fontos, hogy a magnak való kocát csak olyan alomból hagyjuk meg, ahol a koca alatt legalább hat jó malac volt és amelyeket anyjuk szépen, egyenletesen, jól fel is nevelt. Mert nemcsak a nagyobb szaporaság, hanem — ami talán még ennél is fontosabb — a jó malacnevelő képesség, amely a tejelékenységgel van kapcsolatban, igen értékes és öröklődő tulajdonsága a kocának.

Köztenyésztésünk mangalicaanyaga — a most jelzett feltételeken kívül — csak úgy fejlődhet tovább, ha megfelelő számú és jóminőségű kannal látjuk el a községi csürhéket. E tekintetben földművelési

kormányunk áldozatkészsége folytán a helyzet évről-évre javul. *Fontosnak tartom azonban itt még egyszer megjegyezni, hogy a legkitűnőbb, a legszebb reményekre jogosító kanoknak az alkalmazása mit sem ér, az előbb említett feltételek, elsősorban a malacok és süldők jó takarmányozása nélkül.*

Fontosnak tartom továbbá, hogy kisgazdaközönségünk, ami kitűnően megszervezett állategészségügyi szerveinket rendszeresen vegye igénybe és hogy az állatorvosban ne csak zaklató rendőri közeget lásson, aki — ha vész van — udvarát lezárja és hogy különösen a jól bevált gyógyító- és védőoltásokat minél szélesebb körben alkalmazza. Örömmel lehet megállapítani, hogy igen jelentős a haladás ezen a téren is.

Meglehetősen különmemű mangalicaanyagunk színe-java — mint már az előzőkben mondtam — uradalmi tenyésztőink kezén van, ott találjuk azt az anyagot, amely különösen kiváló hizodalmasságával, hazai sertésenyésztésünket olyan megbecsültté teszi. Annak dacára azonban, hogy a már kifejtett okok miatt jelentékenyen értékesebb anyag ez a köztenyésztés anyagánál, mégis uradalmi mangalicatenyésztésünk terén is igen sok még a tennivaló.

Legyen szabad rámutatnom azokra a leggyakrabban hallható kifogásokra, amelyeket mangalicasertésünkkel szemben felhoznak. Hibájának tartják, hogy lassan fejlődik, hiszen csak kétéves korban adja első malacait, az ilyen kétéves kocák is csak kimondottan jó tenyészetekben érik el a 100 kg.-os súlyt, tehát kicsik. A malacok aprók, lassan fejlődnek és egyéves — $\frac{5}{4}$ éves korban 60—70 kg.-os, tehát félakkora súlyúak, mint a gyorsabban fejlődő fajták hasonló korú egyedei. Emellett szaporátlan is, mert csak 5—6 malacot vet egyszerre.

Tenyésztőink ezeknek a tulajdonságoknak javítására már eddig is különböző eszközöket vettek igénybe. Voltak, akik a fejlődés gyorsítására idegen, gyorsabban fejlődő fajta vérét vitték bele. Utalok elsősorban a *lincolnvérről való nemesítésre*, mint amely angol zsírsertés vérével mangalicánkat gyorsabban fejlődővé, nagyobbá és szaporábbá is tehetjük. Természetes, hogy az ilyen lincolnnal átkeresztezett mangalica igényesebbé, puhábbá, a legelőjárásra kevésbé alkalmassá válik. *Minthogy pedig a mangalicasertésnek az igénytelensége, edzettsége, jó legelőértékesítőképesége a legbecsesebb tulajdonságai, éppen ezért mangalicatenyésztésünk fejlesztésére kizárólag olyan eszközöket lehet és szabad igénybe vennünk, amelyekkel ezeket a tulajdonságokat megőrizve, tehát tiszta vérben és eredeti tenyészviszonyai között tesszük azt jobbá, értékesebbé.*

Ezek szerint igen helyes utakon járnak azok a tenyésztők, akik jobb etetéssel, a fiatalkori fejlődési energia megfelelő kihasználásával igyekeznek nagyobb, hizlalásra alkalmasabb testformákat biztosítani és akik a szaporaságot az erre a tulajdonságra eszközölt kiválasztással fokozzák. Hogy az ezzel kapcsolatos és különösen a szaporaságra vonatkozó eredmények még nem jelentősek és hogy ezen a téren még igen sok a tennivaló, azt főleg arra vezethetjük vissza, hogy a gazdaságok vérfrissítésre szükséges kananyagot máshonnan kénytelenek beszerezni, ahol talán a kicsi almok elsőrendű kanmalacait nevelték fel és amelyek ily módon a szaporaság terén elért eredményeket egyszerre leronthatják.

A legnagyobb hiba itt is az volt, hogy mangalicatenyésztőink nem voltak megszervezve. Ki-ki a maga módja és felfogása szerint csinálta a dolgát, ami a legtöbbször és a legjobb esetben a malacok jobb felnevelésében és gyakori, de mindig ismeretlen származású kanok cseréjé-

ben merült ki. Sajnos, hiányzott egy, a hazai mangalicatenyésztőket összefogó olyan rendszeres munka, amelynek segítségével ezen a téren értékeset és maradandót lehetett volna produkálni.

Ennek az összefogó, rendszeres tenyésztői munkának a hiánya az oka annak, hogy *igen nagy az egyöntetűség hiánya uradalmi mangalicaanyagunkban és hogy ez a nagy különbség nemcsak a külső formákra, hanem talán még fokozottabb mértékben a belső tulajdonságokra is vonatkozik.* A jól alakult, nemes jelleget mutató, fejlett testformák, legtöbbször értékes belső tulajdonságokkal vannak kapcsolatban. Természetes tehát, hogy mangalicatenyésztésünk fejlesztésének legegyszerűbb, legtermészetesebb és legrégebb módja: *a testformákra vonatkozó szigorú kiválasztás.* E tekintetben részletekbe menni, hosszadalmas és elméleti fejtegetés volna. A nemes mangalica jellege, *a fajtának. színvonalbeli, ú. n. standard tulajdonságai* meg vannak állapítva, le vannak fektetve. Ez tehát az az alap, amelyen a küllemre vonatkozó kiválasztást eszközölnünk kell.

Hogy uradalmi mangalicafalkáinkban a belső tulajdonságokat illetőleg milyen nagy a változatosság, elegendő, ha felhozom, hogy:

1. A szaporaság 3—8 darab között váltakozik, de jobb uradalmi tenyészetekben is ritkán haladja meg az 5—6 darabos átlagot. A szaporaság fokozása csak tiszta vérben, megfelelő tenyész kiválasztással történhetik, mint már említettük, úgy, hogy a legszaporább alomból neveljük az utánpótlásra szükséges tenyészanyagot. Természetes, hogy nemcsak a kocautánpótlást, hanem a kanokat is a szapora alomból neveljük és ha idegen tenyészetből vásárolunk kant, súlyt vetünk arra, hogy a szaporaságra vonatkozó származást kellően igazolni tudják.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy a szaporaságnak egy bizonyos fokon, például átlagban *7 darabon túl való fokozása nem lehet cél mangalicatenyésztésünkben,* mert ennél a fajtánál a túlszaporaság sokszor a malacok gyengeségével, fejletlenségével és nagyobb hullékonyságával kapcsolatos.

2. A szaporaság fejlesztésével legalább is egyenlő fontosságú feladat, hogy *mangalicaanyagunk malacnevelő képességét fejlesszük.* Ez alatt azt értjük, hogy a koca világrahozott malacait mind és egyenletesen jól fel is nevelje, anélkül, hogy eközben ő maga tönkremenne. *A malacnevelő képesség a koca szervezetével, takarmányértékesítő és tejelőképességével legbensőbb kapcsolatban lévő öröklődő tulajdonság,* fontos tehát, hogy a tenyészanyag kiválasztásánál erre különös súlyt vessünk.

Az olyan koca, amelyik a maga 6—7 malacát jól felnevelte, amelynek malacai 4 hetes korban darabonként 5—6 kilogrammosak és 8—9 hetes korban elválasztva 8—10 kilogrammosak, egyenletesek, azaz súlyra, formára egyformák, *az az értékes tenyészállat,* mert kellő bizonyosságot nyújt arra, hogy ivadékai is ilyenek lesznek. Az olyan azonban, amelyik 6—7 malacából csak 3—4-et tudott felnevelni, vagy amelyik gyenge tejelékenysége miatt csak apró, csenevész malacot nevel, tenyészanyagnak nem való.

3. Ugyancsak rendkívül nagy az ingadozás mangalicaanyagunk hízekonysága tekintetében is. Talán *ez az a tulajdonság, amelynek országos szempontból a legnagyobb a jelentősége.*

Mangalicasértéseink hízekonyságát az ú. n. daraszázalékkal szoktuk kifejezni. Ez alatt azt a százalékszámot értjük, amely a feletetett dara és az abból termelt súlygyarapodás között állapítható meg. Fiatal, falkás mangalicasüldőink nagy átlagban 18—20%-kal értékesítik súlyra a feletetett abrakot, de hogy e tekintetben milyen nagy az ingadozás,

azt az mutatja, hogy az ú. n. szedett sertésnél ez az értékesítés sokszor nem több 14—15%-nál, viszont vannak prima urasági falkák, amelyek 20%-nál is magasabb daraszázalékkal dolgoznak. Habár a takarmány kihasználása az állatok korával, ivarával, a felnevelés módjával, a hizlalás idejével stb. benső összefüggésben van is, *mégis elsősorban egyedi tulajdonság ez, amely a szervezet takarmányértékesítő képességével van a legszorosabb kapcsolatban.* Bizonyítja ezt az a tapasztalat, hogy az egykorú, egyformán nevelt állatokból álló falkában is rendkívül jelentős eltérések lehetnek az egyes egyedek hizékonysága között, *amely tulajdonság kétségkívül egyes családoknak vagy törzseknek jellegzetes és öröklődő sajátysága.*

A kérdés gazdasági hordereje nyilvánvaló. Ha megfelelő kiválogatással, a kitűnő hizékonyság által jellegzett vérvonalaknak az elterjesztésével az ú. n. daraszázalékok országos átlagban csak 2%-kal is fel tudnánk fokozni, ami egyáltalán nem tartozik az elérhetetlen lehetőségek közé; ez magában véve egymillió darab hizott sertésnél 500.000 métermázsa tengeri megtakarítását, vagy ugyanolyan mennyiségű tengeri felhasználása mellett körülbelül 100.000 métermázsa zsírtöbbletet jelentene.

Éppen ezért rá kell mutatnom arra a nagyjelentőségű társadalmi szervezkedésre, amely a magyar mangalica sorsát, az előbbieken csak nagyjában kifejtett elvek gyakorlati megvalósítása végett a kezébe vette. Itt a „*Mangalicatenyésztők Országos Egyesület*“-re gondolok, amely az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának a kezdeményezésére és földművelésügyi kormányzatunk hathatós anyagi és erkölcsi támogatásával mintegy másfél évvel ezelőtt létesült. Az egyesület már eddig is számos mangalica-tenyésztet irányítását vette a kezébe. Működésének alapelveit lefektette, megállapította a fajtanemesítés szempontjából a mangalica külső és belső tulajdonságaira vonatkozó követelményeket és kívánalmakat. Ezek alapján végzi a tenyész kiválasztást a hozzá csatlakozó tenyészetekben. A szaporaságra, a malacnevelőképességre, a hizékonyságra vonatkozó tulajdonságokat megállapítja, ellenőrzi és nyilvántartja és mindezek miatt „*Országos Mangalica Törzskönyv*“-et fektet fel.

Az egyesület jövőbeni működésének jelentősége közgazdasági szempontból felbecsülhetetlen, mert nemcsak uradalmi tenyészetainknek termelőképességét fogja fejleszteni a már ismertetett irányban és módon, hanem egy minden tekintetben megbízható, ismert származású kananyagot fog produkálni, amelynek segítségével nemcsak az egyesülethez nem csatlakozó tenyészetek anyaga, hanem az országos köztenyésztésnek, szóval a kisembernek a sertése is biztosan nemesíthető lesz.